

Zenta Jaderské moře – Černá Hora

Jde o další z lodí rakousko-uherského válečného námořnictva, která byla potopena během první světové války. Zenta, patřící do kategorie plavidel označovaných jako chráněný křižník, má s českými zeměmi společného ještě víc než Szent István. Její pancéřování pocházelo z Vítkovických železáren, lodní děla z plzeňské Škodovky a výrobky z mnoha dalších českých firem. Podle některých údajů Češi tvořili přibližně třetinu posádky. Na rozdíl od Szent Istvánu se 96 metrů dlouhá Zenta potopila poté, co zcela sama po nějaký čas hrdinně vzdorovala přesile protivníka.

Křižník Zenta byl postaven v tehdy rakousko-uherské Pule a spuštěn na vodu roku 1897. Po vypuknutí první světové války to tedy byla už poněkud obstarožní loď, takže ji velení určilo k blokadě pobřeží Černé Hory. Operovala sice z dobře chráněné základny v Boce Kotorské, na širém moři však v případě boje neměla kvůli nízké rychlosti a nedostatečné výzbroji mnoho šancí. Její osud se proto naplnil už poměrně krátce po zahájení nepřátelských akcí.

16. srpna 1914 hlídkovala Zenta společně s torpédoborcem Ulan u černohorského pobřeží, když hlídky zpozorovaly kouř z komínů blížící se flotily válečných lodí. Šlo o britsko-francouzský svaz mnohem silnějších plavidel (dvě moderní bitevní lodi doprovázené několika eskadrami křižníků a torpédoborců), kterému dvě nevelké lodě nemohly vzdorovat. Rychlejšímu torpédoborci se podařilo uniknout, Zenta se ale brzy ocitla v obklíčení. Kapitán Paul Pachner se odmítl vzdát a pokoušel se bojovat až do chvíle, kdy jeden z dopadajících granátů otevřel vodě v boku křižníku široký otvor. Posádka opustila loď, ale z 312 mužů se zachránilo jen 139. K vysokému počtu obětí přispělo i to, že francouzský velitel spojenecké flotily odmítl požadavek britských členů své flotily na zahájení záchranných prací.

Bitva měla pro další vývoj války na Jadranu nemalý význam. Rakousko-uherské loďstvo muselo rezignovat na blokádu Černé Hory a samo se ocitlo v pasti kvůli zahájení spojenecké blokády Otrantského průlivu. Až do konce světové války už tady pak nepodniklo žádnou významnější akci.

V roce 2005 provedla výzkum vraku Zenty česká potápěčská expedice. Výsledkem byl mimo jiné i mimořádně zdařilý dokumentární film Zenta, osud rakousko-uherského křižníku.

S kým za vraky

Kromě místních potápěčských center zprostředkovává cesty k vrakům i mnoho českých agentur. V žádném případě však nejde o zájezdy, jaké nabízejí běžné cestovky. Od zájemců se vyžaduje příslušný výcvikový stupeň, některé části vlastního vybavení atd., případně si můžou výcvik u organizace objednat. Podobné akce u nás pořádá mimo jiné:

- Olson (včetně kursu vrakového potápění)
- Valhalla Yacht (s expediční lodí)
- Divers
- DiversDream Diving School
- RayDiving
- CK Korál
- Aquatravel
- Connex Diving

Kde leží

Zenta leží v Jaderském moři přibližně 3,6 kilometru od pobřeží Černé Hory poblíž Petrovacu na poloze N42 09 82, E18 54 65. Loď se nachází v hloubce okolo 80 metrů, je tedy přístupná pouze za pomoci přístrojů používajících uměle namixované směsi dýchacích plynů (tzv. technické potápění). Plavidlo stojí na dně kylem dolů a je v dobrém stavu. ➔

ILUSTRACI FOT: FABIO H. CESARIO (WWW.CATAMARANE.EU)